

2019 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduoties (raštu) I dalis
Заданне I-й (пісьмовай) часткі праверачнай работы за курс асноўнай школы

GIMTOJI KALBA (BALTARUSIŲ)

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

Ра́шymas / Сачыненне

7 чэрвеня 2019 г.

Час – 2,5 гадзіны

ТЛУМАЧЭННІ

- З трох прапанаваных заданняў выберыце **адно** і выканайце яго.
- Ваш тэкст павінен быць аб'ёмам 250–350 слоў (прыблізна 1–1,5 старонкі фармата А4).
- Пасля таго, як работа будзе напісана, на палях пазначце рысу, дзе заканчваецца 250 слоў. У выпадку, калі слоў будзе менш, напішыце іх колькасць.
- Для чарнавіка і чыставіка выкарыстайце пазначаныя школьнай пячаткай аркушы. Не забудзьце напісаць сваё прозвішча, імя, жанр і адрасата пісьмовай работы.
- Пішыце выразна, разборліва, ручкай цёмна-сіняга альбо чорнага колеру. Ужываць карэктар забараняецца.
- Пасля заканчэння працы аддайце настаўніку і чыставік, і чарнавік. Чарнавік не правяраецца.

Жадаем поспеху!

Уважліва прачытайце ўсе тры заданні і выканайце **адно** з іх: напішыце альбо ліст, альбо артыкул, альбо сачыненне-разважанне. Змешчаныя ў заданнях пытанні можна выкарыстаць як падказку пры напісанні сачынення, але адказваць на іх не абавязкова.

І заданне

Жыццё сучаснага чалавека надзвычай імклівае, насычанае разнастайнымі падзеямі. Ён мусіць знайсці час на працу, на адпачынак, на спорт, на музыку... Таму сёння прынята выкарыстоўваць кожную вольную хвіліну. Нават у дарозе, едучы ў грамадскім транспарце, мы адразу ўключаем айфон, чытаем, слухаем музыку, праглядаем навіны, перапісваемся... Усё гэта, вядома, цудоўна – рацыянальна і эканамічна. Але, магчыма, у тым, што заўсёды побач такі “памочнік”, ёсць і пэўныя мінусы? Напрыклад, існуе думка, што залежнасць ад тэлефона ўплывае на свядомасць чалавека і яго ўзаемаадносіны з рэальным светам, не застаецца часу на “жывыя” зносіны паміж людзьмі, на тое, каб паразважаць над важнымі пытаннямі.

Уяві, што ты атрымаў (-ла) ад сябра ліст, у якім ён скардзіцца на сваіх бацькоў, таму што яны адмаўляюцца купляць яму новы, з большымі магчымасцямі, тэлефон. Бацькі ўпэўнены, што такі тэлефон прынесе больш шкоды, чым карысці. Напішы ліст і выкажы ў ім свае адносіны да апісанай сітуацыі.

Жанр – ліст

Адрасат – твой сябар

II заданне

“Творца зляпіў чалавека з гліны, і застаўся ў яго нявыкарыстаны кавалак.

– Што яшчэ зляпіць табе? – запытаў Творца.

– Зляпі мне шчасце, – папрасіў чалавек.

Нічога не адказаў Творца, і толькі паклаў чалавеку ў далонь той самы кавалак гліны” – расказваецца ў адной прытчы. Як ты думаеш, чаму так зрабіў Творца? Ці залежыць ад чалавека, будзе яго жыццё шчаслівым ці не? Ці дапамагае мастацкая літаратура адказаць на гэтыя пытанні?

Абапіраючыся на свой жыццёвы і чытацкі вопыт, напішы артыкул у маладзёжную газету, у якім падзяліся сваімі думкамі на гэты конт. Не забудзь прыдумаць цікавую назву артыкула.

Жанр – артыкул

Адрасат – чытачы газеты

III заданне

Нэльсан Мандэла, адзін з самых вядомых у свеце змагароў за раўнапраўе розных народаў, пісаў у сваёй аўтабіяграфіі: “Ніхто не нараджаецца з нянавісцю да іншага чалавека з-за яго колеру скуры, яго паходжання або рэлігіі Людзі *вучацца* ненавідзець, і калі яны могуць навучыцца ненавідзець, то іх можна навучыць любіць...”. Ці згодны ты з гэтымі словамі? Як ты думаеш, ці важна гэта – умець любіць, паважаць іншых? Калі *так*, то чаму? Хто ці што (напрыклад, жыццёвыя сітуацыі) можа навучыць гэтаму чалавека? Ці згодны ты з думкай, што дабро павінна быць з кулакамі?

Напішы сачыненне-разважанне на тэму “Чалавека можна навучыць любіць”.

Жанр – сачыненне-разважанне

Адрасат – удзельнікі міжнароднай канферэнцыі, прысвечанай пытанням нацыянальнай (рэлігійнай, расавай) няроўнасці